http://collections.ushmm.org
Contact reference@ushmm.org for further information about this collection
Jeff and Toby Herr Collection
09/30/2004

KARDYKA, Stanisław
Polish Witnesses to the Holocaust Project
Polish
RG-50.488*0207

Kaseta 1

W wywiadzie tym Stanisław Kardyka, mieszkaniec wsi Bzowiec (południowo-wschodnia Polska) opowiada o Żydach mieszkających we wsi przed II wojną światową i ich losach w czasie niemieckiej okupacji. Skupia się na egzekucji wszystkich żydowskich mieszkańców Bzowca i roli miejscowych strażaków w tejże egzekucji. Opiera się na własnych wspomnieniach i relacjach innych mieszkańców Bzowca. Opisuje okoliczności skazania strażaków za współpracę z Niemcami po zakończeniu wojny.
Ponadto wspomina wydarzenia związane z egzekucją znacznej liczby populacji sąsiedniej wsi Kitowo.

[01:] 00:46:00 – [01:] 08:58:59

Rozmówca podaje liczbę żydowskich rodzin i ich członków żyjących w Bzowcu przed II wojną światową; wymienia imiona ojców rodzin; podaje najczęściej wykonywane przez nich zawody; szacuje liczbę Żydów w Bzowcu na 27-28 osób; mówi o braku zmian w sytuacji Żydów w pierwszym roku wojny; opowiada o egzekucji Żydów z Bzowca po tym czasie; mówi o rozkazie wyłapania wszystkich Żydów wydanym szefowi miejscowej straży pożarnej; szacuje liczbę strażaków w Bzowcu na 15-20 osób; opisuje sprzęt używany przez strażaków; mówi o pochodzeniu rozkazu z gminnego szczebla żandarmerii z siedzibą w Rudniku; wspomina zgromadzenie wszystkich Żydów w jednym domu; powołuje się na relacje pana **Gdulaka**, bezpośredniego świadka egzekucji: komentuje wygląd i zachowanie dwóch Niemców dowodzących egzekucją; mówi o widzeniu przez siebie tylko ciał pomordowanych Żydów; mówi o pozostałych mieszkańcach Bzowca nie spodziewających się egzekucji Żydów; tłumaczy to przyzwyczajeniem do dotychczasowych deportacji Żydów do obozów przejściowych; opowiada o kolejności wykonywania egzekucji; opisuje okoliczności zastrzelenia swojego żydowskiego kolegi ze szkoły; opisuje miejsce egzekucji; mówi o braku szans przeżycia egzekucji.

[01:] 08:59:00 – [01:] 18:35:59

Rozmówca opowiada o Żydzie o imieniu **Szloma**, pochodzącym z pobliskiej wioski Kitowo; mówi o okolicznościach przetrwania przez niego wojny w ukryciu; mówi o procesie wytoczonym po wojnie przez Szlomę przeciwko miejscowych strażakom za współpracę z Niemcami; mówi o wyrokach więzienia dla strażaków; opowiada o zawodzie swojego ojca i o swojej pracy z nim w czasie okupacji; komentuje ogólną sytuację i ruchy wojsk po wybuchu wojny; odpowiada na pytanie o miejsca pochodzenia

This is a verbatim transcript of spoken word. It is not the primary source, and it has not been checked for spelling or accuracy.

http://collections.ushmm.org
Contact reference@ushmm.org for further information about this collection

i ukrywania się Szlomy; wyraża swoją opinię o powodach egzekucji Żydów; porównuje to wydarzenie do wcześniejszej praktyki deportacji; mówi o niemieckiej i ukraińskiej narodowości żandarmów nadzorujących gminę Rudnik; zaznacza ponownie bycie świadkiem tylko widoku ciał po egzekucji; mówi o wyroku ośmiu lat więzienia dla pana **Boruchalskiego** [**Buruchalski**, **Borachalski**], szefa straży pożarnej; wspomina innego skazanego strażaka, pana **Kołka**; wyraża opinię o powodach, dla których strażacy pomagali Niemcom w wyłapaniu Żydów w Bzowcu.

[01:] 18:36:00 – [01:] 23:50:59

Rozmówca omawia zamordowanie przez Niemców około 164 mieszkańców wsi Kitowo; mówi o liczbie żołnierzy wykonujących egzekucję i jej przyczynach; opowiada zasłyszaną historię o żołnierzu starającym się uniknąć uczestnictwa w egzekucji; odpowiada na pytanie o inne znane mu przypadki ukrywających się Żydów; wyjaśnia przyczyny braku powszechnej wiedzy o takich przypadkach; mówi o rozkazie informowania Niemców o ludziach spotkanych w lesie; omawia okoliczności zastrzelenia podczas egzekucji żony sołtysa Kitowa.

[01:] 23:51:00 – [01:] 32:32:59

Rozmówca opowiada o poniżającym traktowaniu przez Niemców polskich oficerów policji i żydowskich dzieci przetrzymywanych w oborze; mówi o swojej niemożności bycia świadkiem wielu wydarzeń z powodu obowiązków w pracy; opowiada o swojej pracy dla miejscowego właściciela majątku ziemskiego; omawia niemiecką praktykę prześladowania inteligencji; komentuje nieodpowiedzialne postępowanie przywódcy lokalnego oddziału Armii Krajowej, prowadzące do jego załapania przez Niemców; wspomina właściciela majątku ratującego jednego ze swoich pracowników z niemieckiej obławy; komentuje uprzywilejowaną pozycję właściciela majątku i korzyści odnoszone z tego powodu.

[01:] 32:33:00 – [01:] 34:49:00

Rozmówca odpowiada na pytanie, czy był bezpośrednim świadkiem wyłapywania Żydów przez strażaków; tłumaczy swoją wiedzę na ten temat pogłoską krążącą po wsi; mówi o nieużywaniu żadnej broni przez strażaków podczas gromadzenia Żydów w jednym budynku; odpowiada na pytanie o lokalizację żydowskich domostw we wsi; szacuje liczbę rodzin żydowskich w Bzowu na pięć; mówi o zgromadzeniu Żydów w jednym z ich domów; mówi o trzymaniu Żydów w zamknięciu przez dobę lub dwie przed egzekucją.

This is a verbatim transcript of spoken word. It is not the primary source, and it has not been checked for spelling or accuracy.